

328.

**Rozporządzenie
Prezydenta Rzeczypospolitej**

z dnia 22 marca 1928 r.

w sprawie kodeksu karnego wojskowego.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

KODEKS KARNY WOJSKOWY.

Pestanowienia ogólne.

Część pierwsza.

Dział pierwszy.

O zakresie mocy obowiązującej kodeksu karnego wojskowego.

Art. 1. Moc obowiązująca kodeksu niniejszego rozciąga się na przestępstwa wojskowe, popełnione przez:

- 1) osoby wojskowe, będące w czynnej służbie wojskowej;
- 2) oficerów i podoficerów zawodowych w stanie nieczynnym;
- 3) inwalidów wojskowych, umieszczonych w zakładach wojskowych dla nich przeznaczonych;
- 4) osoby, należące do załogi okrętu wojennego, znajdującego się w służbie, lub wzięte w charakterze służbowym na pokład takiego okrętu.

Art. 2. Moc obowiązująca kodeksu niniejszego rozciąga się na przestępstwa wojskowe, popełnione przez:

- 1) osoby, które przebywają przy jednostce zmobilizowanej lub będącej poza granicami Rzeczypospolitej na mocy jakiegokolwiek stosunku służbowego lub umownego lub wogóle przy takiej jednostce znajdują się lub jej towarzyszą;
- 2) osoby, należące do załogi lub wzięte w charakterze służbowym na pokład statku, wcielonego czasowo do marynarki wojennej w razie mobilizacji lub wojny;
- 3) jeńców wojennych, pozostających pod nadzorem wojskowym.

Art. 3. Moc obowiązująca kodeksu niniejszego rozciąga się na przestępstwa wojskowe, popełnione przez wojskowych zagranicą.

Art. 4. Moc obowiązująca kodeksu niniejszego rozciąga się na przestępstwa wojskowe, popełnione na wojskowych państwach sprzymierzonych w czasie pełnienia wspólnej służby w razie poręczonej wzajemności.

Art. 5. Moc obowiązująca kodeksu niniejszego rozciąga się w wypadkach, przewidzianych w art. 52, 93 i 110, na przestępstwa wojskowe, popełnione przez oficerów i podoficerów zawodowych w stanie spoczynku.

Art. 6. Moc obowiązująca kodeksu niniejszego rozciąga się na przestępstwa wojskowe, przewidziane w art. 52, 93 i 110, a popełnione przez osoby, uznane za zdolne do służby wojskowej, ochotników, nadkontyngentowych, zwolnionych do rezerwy, tudzież obowiązanych do pospolitego ruszenia — w czasie, gdy nie pełnią czynnej służby wojskowej.

Dział drugi.

O zakresie mocy obowiązującej kodeksu karnego z 1903 r.

Art. 7. Postanowienia, które według kodeksu karnego z 1903 r. mają ogólne zastosowanie do zbrodni i występków lub pewnego rodzaju zbrodni i występków, stosują się odpowiednio do zbrodni i występków wojskowych, przewidzianych kodeksem niniejszym. Występkami wojskowymi są także przestępstwa, zagrożone karą aresztu wojskowego (art. 10).

Art. 8. Moc obowiązująca kodeksu karnego z 1903 r. rozciąga się na przestępstwa pospolite, popełnione przez osoby, wyliczone w art. 1 i 2, w czasie, gdy ulegają mocy obowiązującej kodeksu niniejszego.

Art. 9. Moc obowiązująca kodeksu karnego z 1903 r. rozciąga się na zbrodnie i występki pospolite, popełnione zagranicą przez wojskowych, należących do wojska tamże wysłanego lub zajmujących zagranicą stanowiska służbowe.

Dział trzeci.

O karach wojskowych.

Kary główne.

Art. 10. Kary wojskowe, wymierzane za przestępstwa wojskowe są:

- 1) kara śmierci przez rozstrzelanie;
- 2) areszt wojskowy.

Pozatem wymierzane będą kary, przewidziane w kodeksie karnym z 1903 r.

Kary dodatkowe na czci.

Art. 11. Kary na czci dla żołnierzy są:

- 1) dla szeregowych — wydalenie z wojska lub z marynarki wojennej;
- 2) dla podoficerów i starszych szeregowców — degradacja;
- 3) dla oficerów — wydalenie z wojska lub z marynarki wojennej i wydalenie z korpusu oficerskiego.

Szczególne postanowienia co do kar głównych.

Art. 12. Rodzaje aresztu wojskowego są: areszt domowy, areszt kajutowy, obostrzony areszt domowy, obostrzony areszt kajutowy, areszt lekki, średni i ścisły.

Areszt kajutowy odpowiada aresztowi domowemu.

Areszt wojskowy wymierzany będzie na czas do tygodni sześciu, areszt ścisły tylko na czas do tygodni czterech.

Art. 13. Areszt domowy stosuje się do oficerów, areszt kajutowy — do oficerów na okręcie, obostrzony areszt domowy i kajutowy — tylko do młodszych oficerów, lekki i średni — do szeregowych, ścisły — tylko do szeregowców.

Art. 14. Jeżeli kodeks niniejszy przewiduje areszt wojskowy, można orzec każdy rodzaj aresztu wojskowego stosownie do stopnia wojskowego sprawcy.

Jeżeli kodeks niniejszy przewiduje pewien rodzaj aresztu wojskowego, którego nie można stosować do sprawcy z uwagi na jego stopień wojskowy, należy orzec bezpośrednio następujący dopuszczalny rodzaj aresztu wojskowego.

Jeżeli kodeks niniejszy nie przewiduje wyraźnie w poszczególnych wypadkach aresztu ścisłego, stosuje się go wyłącznie do tego, kto już był karany za zbrodnię wojskową lub występki wojskowe karą pozbawienia wolności.

Art. 15. Jeżeli kodeks niniejszy oznacza za to samo przestępstwo zamknięcie w ciężkim więzieniu lub w twierdzy, albo zamknięcie w więzieniu, zastępującem dom poprawy, lub w twierdzy, karę zamknięcia w twierdzy można orzec tylko wówczas, gdy przestępstwo nie jest wpływem nikczemnego sposobu myślenia.

Art. 16. W wypadkach, w których kodeks karny z 1903 r. przewiduje do wyboru karę pieniężną lub karę pozbawienia wolności, nie można orzec kary pieniężnej, jeżeli wskutek przestępstwa równocześnie naruszono wojskowy obowiązek służbowy.

Szczególne postanowienia co do kar dodatkowych na czci.

Art. 17. Co do szeregowych orzeka się wydalenie z wojska lub z marynarki wojennej obok skazania:

- 1) na karę śmierci;
- 2) na karę ciężkiego więzienia.

Wydalenie z wojska lub z marynarki wojennej można orzec co do szeregowych także obok skazania na więzienie lub więzienie, zastępujące dom poprawy, na czas dłuższy od lat trzech.

Art. 18. Wydalenie z wojska lub z marynarki wojennej szeregowego pociąga za sobą z mocy samego prawa:

- 1) utratę stopnia wojskowego;
- 2) utratę stanowiska służbowego i związanego z niem uposażenia;
- 3) utratę orderów, odznaczeń i oznak zaszczytnych oraz przywiązanych do ich posiadania uprawnień;

4) trwałą niezdolność do powtórnego wstąpienia do wojska i marynarki wojennej.

Art. 19. Co do szeregowych (art. 11 ust. 2) orzeka się degradację:

1) obok skazania na zamknięcie w więzieniu na czas ponad rok jeden;

2) obok skazania na karę więzienia, zastępującego dom poprawy;

3) obok orzeczenia usunięcia z urzędu;

4) obok skazania na zamknięcie w więzieniu za przestępstwa, przewidziane w kodeksie karnym z 1903 r. w art.: 279, 351 ust. 1, 352, 427 cz. 2 i 3, 428 cz. 2, 431, 432, 442 cz. 3, 443 cz. ostatnia, 524, 526 — 527, 529, 574 cz. 2, 575, 581 cz. 3, 582 (ust. 3 tylko o ile czyn spełniono jako proceder), 586, 588, 590, 591 cz. 2, 595, 596, 612, 615, 656 cz. 3, 657 — 659, 661, 664;

5) w wypadkach, przewidzianych w kodeksie niniejszym.

Degradację można orzec:

1) obok skazania na zamknięcie w więzieniu na czas do roku jednego;

2) w wypadkach, przewidzianych w kodeksie niniejszym;

3) za ponowne powtórzenie przestępstwa wojskowego tożsamego lub jednorodnego;

4) w razie skazania po raz trzeci za przestępstwo wojskowe, jeżeli poprzednio już dwukrotnie nastąpiło skazanie i ukaranie za przestępstwo wojskowe;

5) jeżeli oprócz kary sądowej wykonano kilkakrotnie kary dyscyplinarne najwyższego stopnia a skazanie za przestępstwo wojskowe następuje powtórnie.

Orzeczenie degradacji jest wykluczone, jeżeli do czasu popełnienia nowego przestępstwa upłynęło od czasu odbycia kary miesięcy sześć.

Art. 20. Degradacja szeregowego (art. 11 ust. 2) pociąga za sobą z mocy samego prawa powrót do stopnia szeregowca.

Art. 21. Co do oficerów orzeka się wydalenie z wojska lub z marynarki wojennej w wypadkach, w których w myśl części 1 art. 17 co do szeregowych nakazane jest wydalenie z wojska lub z marynarki wojennej, tudzież w wypadkach, w których w myśl części 1 ust. 2, 4 i 5 art. 19 co do szeregowych nakazana jest degradacja.

Wydalenie z wojska lub z marynarki wojennej można orzec co do oficerów w wypadkach, w których co do szeregowych dopuszczalne jest w myśl części 2 art. 17 wydalenie z wojska lub z marynarki wojennej, tudzież w wypadkach, w których w myśl części 2 art. 19, wyjąwszy ust. 1, co do szeregowych dopuszczalna jest degradacja.

Art. 22. Wydalenie z wojska lub z marynarki wojennej oficera pociąga za sobą skutki, wskazane w art. 18.

Art. 23. Wydalenie z wojska lub z marynarki wojennej oficera lub podoficera, będącego w stanie spoczynku, pociąga za sobą z mocy samego prawa skutki, wskazane w art. 18 ust. 1, 3 i 4.

Art. 24. Wydalenie z korpusu oficerskiego orzeka się w wypadkach, w których co do szeregowych nakazana jest degradacja w myśl cz. 1 ust. 1 i 3 art. 19.

Wydalenie z korpusu oficerskiego można orzec:

1) obok skazania na zamknięcie w twierdzy na czas dłuższy od roku jednego;

2) w wypadkach, w których co do podoficerów degradacja jest dopuszczalna w myśl cz. 2 art. 19.

Art. 25. Wydalenie z korpusu oficerskiego pociąga za sobą z mocy samego prawa:

1) utratę stopnia wojskowego;

2) utratę stanowiska służbowego i związanego z niem uposażenia.

Art. 26. Wydalenie z korpusu oficerskiego oficera, będącego w stanie spoczynku, pociąga za sobą z mocy samego prawa utratę stopnia wojskowego.

Art. 27. Skazanie przez sąd karny powszechny oficera lub podoficera zawodowego w stanie spoczynku:

1) na obszarze, na którym obowiązuje kodeks karny z 1903 r., na jedną z kar, przewidzianych w art. 17 cz. 1, 19 cz. 1, 21 cz. 1 i 24 cz. 1;

2) na obszarze, na którym obowiązuje ustawa karna z 1852 r., za przestępstwo, z którym łączy się z mocy samego prawa skutki skazania za zbrodnie w myśl tejże ustawy;

3) na obszarze, na którym obowiązuje kodeks karny z 1871 r., za przestępstwo, obok którego orzeczono utratę obywatelskich praw honorowych lub gdy skazanie nastąpiło za kradzież, sprzeniewierzenie, rabunek, wymuszenie, paserstwo, oszustwo, fałszowanie dokumentów, przestępstwa przeciw obyczajności z chęci zysku;

pociąga za sobą z mocy samego prawa te kary na czci, które w wypadku takiego skazania przez sąd wojskowy musiałyby być orzeczone w myśl art. 17 — 24 kodeksu karnego wojskowego.

Powyższe postanowienie ma również zastosowanie do wypadku, gdy do rozpatrywania sprawy o przestępstwo popołite, popełnione przez osobę wojskową, podlegającą właściwości sądów wojskowych, jest właściwy sąd karny powszechny wskutek przekazania sprawy w myśl art. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 368).

Art. 28. Skazanie przez sąd powszechny osoby, zwolnionej do rezerwy tudzież do popołitego ruszenia:

1) na obszarze, na którym obowiązuje ustawa karna z 1852 r., za przestępstwo, z którym łączy się z mocy samego prawa skutki skazania za zbrodnie w myśl tejże ustawy;

2) na obszarze, na którym obowiązuje kodeks karny z 1871 r., za przestępstwo, obok którego orzeczono utratę obywatelskich praw honorowych lub gdy skazanie nastąpiło za kradzież, sprzeniewierzenie, rabunek, wymuszenie, paserstwo, oszustwo, fałszowanie dokumentów, przestępstwa przeciw obyczajności z chęci zysku;

pociąga za sobą z mocy samego prawa utratę posiadanego stopnia starszego szeregowca, podoficera lub stopnia oficerskiego.

Dział czwarty.

O warunkach poczytania i przestępczości czynów.

Art. 29. Czynów, spełnionych przez przełożonego w celu obrony przed czynną napaścią podwładnego lub w celu wymuszenia posłuchu dla swych rozkazów w wypadku ostatecznej potrzeby i bezpośrednio grożącego niebezpieczeństwa, nie uważa się za nadużycie władzy służbowej.

Stosuje się to w szczególności do wypadku, gdy oficer z braku innych środków do utrzymania niezbędnego posłuchu znalazł się w położeniu, zniewalającym go do użycia broni przeciw podwładnemu, który mu stawiał czynny opór.

Dział piąty.

O rodzajach winy.

Art. 30. Jeżeli naruszono prawo karne przez wykonanie rozkazu w sprawach służbowych, to odpowiada za to jedynie przełożony, który wydał rozkaz. Podwładnego spełniającego rozkaz, spotka jednak kara jako współnika przestępstwa:

- 1) gdy wydany mu rozkaz przekroczył albo
- 2) gdy wiedział o tem, że rozkaz przełożonego dotyczył czynu, którego celem było spełnienie zbrodni lub występku.

Art. 31. Naruszenie obowiązku służbowego z bojaźni przed osobistym niebezpieczeństwem karze się tak samo jak umyślne naruszenie obowiązku służbowego.

Art. 32. Kto inną osobę do spełnienia zbrodni wojskowej lub współnictwa w niej bezskutecznie wzywa lub kto wezwaniu do popełnienia zbrodni wojskowej przyjmuje, ulegnie, o ile ustawa nie przewiduje innej kary, zamknięciu w więzieniu na czas nie krótszy od miesięcy trzech, gdy zbrodnia jest zagrożona karą śmierci lub bezterminowego ciężkiego więzienia, w więzieniu zaś lub w twierdzy na czas do lat dwu, gdy zbrodnia zagrożona jest karą łagodniejszą.

Tym samym karom ulega ten, kto ofiaruje się do popełnienia zbrodni wojskowej lub współnictwa w niej, jak również ten, kto takie zaofiarowanie przyjmuje.

Jedynie ustnie wyrażone wezwanie lub zaofiarowanie albo przyjęcie tychże ulega karze wówczas, gdy wezwanie lub zaofiarowanie się było związane z udzieleniem jakichkolwiek korzyści.

Dział szósty.

O łagodzeniu i zamianie kar.

Art. 33. Do zbrodni i występków wojskowych nie stosuje się przepisu art. 53 kodeksu karnego z 1903 r. o zamianie zamknięcia w więzieniu na areszt ani też przepisu art. 53ª tegoż kodeksu.

Art. 34. Jeżeli dokonanie przestępstwa zagrożone jest zamknięciem w twierdzy, wymierza się

za usiłowanie zamknięcie w twierdzy, przy uwzględnieniu usiłowania jako okoliczności, zmniejszającej winę.

Art. 35. Jeżeli obok kary za dokonane przestępstwo dodatkowe kary na czci są dopuszczalne lub nakazane, to są one obok kary za usiłowanie dopuszczalne.

Art. 36. W wypadkach przestępstw przeciw obowiązkom podporządkowania wojskowego (subordynacji wojskowej), jako też przestępstw, spełnionych w wykonywaniu służby, zawinione upicie się nie stanowi okoliczności, łagodzącej wymiar kary.

O zwolnieniu przedterminowem.

Art. 37. Skazani na karę pozbawienia wolności wyrokiem wojskowego sądu karnego mogą być przedterminowo zwolnieni, jeśli odbyli już dwie trzecie, najmniej jednak sześć miesięcy wymierzonej kary i przez ten czas prowadzili się dobrze. Skazani na karę bezterminowego pozbawienia wolności mogą być przedterminowo zwolnieni, jeśli odbyli niemniej, niż lat piętnaście kary.

Przedterminowo zwolnić można także skazanych, którym karę śmierci aktem łaski zamieniono na karę pozbawienia wolności.

Do kary wymierzonej i do kary odbytej nie wlicza się zaliczonego na poczet kary aresztu śledczego lub tymczasowego przytrzymania ani też darowanej części kary.

Dział siódmy.

O okolicznościach obciążających.

Art. 38. Przy wymierzaniu kary aresztu wojskowego według przepisów co do zbiegu przestępstw łączy i zalicza się różne kary aresztu wojskowego wedle zasady, że jeden dzień ścisłego aresztu równa się dwom dniom średniego, jeden dzień średniego aresztu — dwom dniom lekkiego aresztu.

Art. 39. Przedłużenie kary orzeka się:

- 1) względem przełożonych, którzy wspólnie z podwładnymi przestępstwo spełnili lub wogóle brali udział w przestępstwie podwładnych;
- 2) jeżeli spełniono przestępstwo z nadużyciem broni, uprawnień służbowych lub podczas wykonywania służby;
- 3) jeżeli przestępstwo spełniło więcej osób, zebranych w zbiegowisko lub w obecności tłumu.

Przepis art. 64 kodeksu karnego z 1903 r. o przedłużeniu zamknięcia w więzieniu, zastępującem dom poprawy i w twierdzy do lat ośmiu stosuje się i do więzienia wymierzonego na czas od dwu tygodni do lat sześciu; natomiast do kary aresztu wojskowego przepis tegoż artykułu nie ma zastosowania.

Dział ósmy.

O przestępstwach, popełnionych wobec zebranych szeregowych, w polu, w obecności nieprzyjaciela.

Art. 40. Przepisy kodeksu niniejszego, przewidujące karę ze względu na to, że przestępstwo

spełniono wobec zebranych szeregowych, stosuje się wtedy, gdy oprócz przełożonego i biorących udział w przestępstwie obecnych było jeszcze co najmniej trzech żołnierzy, zebranych w celu pełnienia służby wojskowej.

Art. 41. Przepisy kodeksu niniejszego o przestępstwach, popełnionych w polu, odnoszą się:

1) przez czas pozostawania wojska, marynarki wojennej lub ich poszczególnych części w stanie zmobilizowanym;

2) przez czas trwania stanu wojennego, ogłoszonego z mocy ustaw na obszarach tym stanem objętych;

3) do jednostek wojskowych, którym podczas rozruchu, rokoszu lub przedsięwzięcia wojennego dowodzący oficer służbowo ogłosił, że podczas tychże do nich przepisy powyższe będą stosowane;

4) do jeńców wojennych, którym najwyższy w miejscu ich pobytu dowodzący oficer służbowo oznajmił, że przepisy powyższe do nich będą stosowane.

Art. 42. W wypadku art. 41 ust. 1 przepisom o przestępstwach, popełnionych w polu, podlegają:

1) osoby, pozostające w czynnej służbie wojskowej od dnia ich zmobilizowania do zdemobilizowania;

2) osoby, wyliczone w art. 6, od dnia, na który zostały powołane aż do ich zwolnienia.

Art. 43. Jako znajdującą się w obecności nieprzyjaciela uważa się jednostkę, gdy rozpoczęła służbę ubezpieczającą, okręt zaś lub statek powietrzny bez względu na to, gdzieby się znajdował, skoro gotów jest do spotkania się z nieprzyjacielem.

Dział dziewiąty.

Postanowienia dla marynarki wojennej.

Art. 44. Przez okręt rozumie się w myśl kodeksu niniejszego każdy statek marynarki wojennej, na którym znajduje się dowódca wojskowy wraz z załogą.

Marynarka wojenna lub flota odpowiada pojęciu wojska, okręt — jednostce wojska, oficer wachty — dowódcy warty wojskowej.

Dział dziesiąty.

O karaniu dyscyplinarnem.

Art. 45. W wypadkach mniejszej wagi można z pominięciem postępowania sądowego karać w drodze dyscyplinarnej za:

I. występki wojskowe, przewidziane:

1) w art. 48, 63, 73 cz. 1, 74, 75 cz. 1, 76, 77, 78, 105, 106 cz. 1, 120, 124 cz. 1, 127 cz. 2, 129, 134;

2) w art. 131, w razie lekkiego uszkodzenia ciała;

3) w art. 133, o ile winnym jest szeregowy;

4) w art. 99, o ile przestępstwo polega na pożyczaniu pieniędzy lub przyjęciu podarunku bez poprzedniej wiedzy wspólnego przełożonego;

5) w art. 121 cz. 1 i 2 za kradzież, przywłaszczenie lub oszustwo, jeżeli przestępstwo zostało spełnione przez szeregowego, wartość mienia skradzionego, przywłaszczonego lub nabytego przez oszukanie, lub korzyści przez oszukanie osiągniętej, nie przenosi 50 złotych, a sprawca nie był jeszcze za kradzież, przywłaszczenie lub oszustwo dyscyplinarnie ukarany lub przez sąd prawomocnie skazany;

II. wykroczenia, przewidziane w kodeksie karnym z 1903 r., wyjąwszy wypadki, w których przewidziane są kary dodatkowe;

III. występki przywłaszczenia, kradzieży i oszustwa, przewidziane w kodeksie karnym z 1903 r. w art. 573, 574 cz. 1 i 3, 581 cz. 1, 2 i 4, 591 cz. 1 i 3, jeżeli przestępstwo zostało spełnione przez szeregowego w warunkach, określonych w ust. 5 cz. 1 powyższego artykułu.

W sprawach o przestępstwa, ścigane jedynie na żądanie oskarżyciela prywatnego, ukaranie dyscyplinarne dopuszczalne jest tylko za zgodą oskarżyciela prywatnego.

Zbrodnie i występki wojskowe.

Część druga.

Narażenie na niebezpieczeństwo Państwa lub siły zbrojnej.

Art. 46. Żołnierz, który spełni czyn, stanowiący bunt przeciw władzy zwierzchniej lub zdradę stanu lub inne przestępstwo przeciw Państwu, ulega karze, przewidzianej w kodeksie karnym z 1903 r.

Kto w polu umyślnie naruszy obowiązek służbowy i tem spowoduje, że przedsięwzięcia nieprzyjacielskie doznają poparcia, lub że dla prowadzących wojnę wojsk polskich lub sprzymierzonych powstanie niebezpieczeństwo lub szkoda, będzie karany zamknięciem w ciężkim więzieniu na czas do lat dziesięciu albo w więzieniu, zastępującem dom poprawy, lub w twierdzy na czas nie krótszy od roku jednego. W wypadkach mniejszej wagi i w wypadkach nieumyślnego naruszenia obowiązku służbowego będzie wymierzona kara zamknięcia w więzieniu lub w twierdzy na czas nie dłuższy od lat trzech lub kara aresztu wojskowego.

Obok twierdzy można orzec degradację.

Art. 47. Karze śmierci ulega:

1) dowódca miejsca umocnionego, który odda je nieprzyjacielowi, nie wyczerpawszy wprzód wszystkich środków obrony;

2) dowódca, który zaniedbując stojące do swego rozporządzenia środki obrony, opuści powierzone mu stanowisko lub odda je nieprzyjacielowi;

3) dowódca, który podda się w otwartym polu w razie, jeśli to spowoduje złożenie broni przez podwładne wojska, a on sam nie uczynił wprzód wszystkiego, czego obowiązek odeń wymaga;

4) dowódca okrętu (art. 44), który tenże okręt lub jego załogę odda nieprzyjacielowi, nie uczyniwszy wprzód wszystkiego, czego w celu uniknięcia oddania obowiązek odeń wymaga.

W wypadkach mniejszej wagi, wskazanych w ust. 2 i 3, będzie wymierzona kara zamknięcia

w więzieniu, zastępującem dom poprawy, lub w więzieniu lub w twierdzy na czas nie krótszy od lat trzech.

Część trzecia.

Samowolne oddalenie się i dezercja.

Art. 48. Kto się samowolnie oddali ze swej jednostki, opuści swe stanowisko służbowe lub z umysłu zdala od tychże się trzyma, albo kto samowolnie przekroczy udzielony mu urlop, będzie karany zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas do miesiący sześciu lub aresztem wojskowym.

Art. 49. Za samowolne oddalenie się uważa się także, jeżeli żołnierz w polu zaniecha:

- 1) przyłączyć się napowrót do jednostki, od której się odłączył lub do jednostki najbliższej;
- 2) zameldować się natychmiast po skończeniu niewoli w jednej z jednostek.

To samo stosuje się do osoby, należącej do marynarki wojennej, która, rozłączywszy się poza obrębem wód ojczystych z okrętem, zaniecha natychmiastowego stawienia się na tymże lub innym polskim okręcie lub w najbliższym konsulacie polskim.

Art. 50. Jeżeli nieobecność trwała dłużej niż dni siedem, w polu — dłużej niż dni trzy, wymierzona będzie kara zamknięcia w więzieniu lub w twierdzy na czas do lat dwóch. W wypadkach mniejszej wagi wymierzona będzie kara aresztu średniego lub ścisłego na czas nie krótszy od dni czternastu.

Art. 51. Jeżeli nieobecność w polu trwała dłużej niż dni siedem, wymierzona będzie kara zamknięcia w więzieniu lub w twierdzy na czas nie krótszy od miesiący sześciu. W wypadkach mniejszej wagi wymierzona będzie kara zamknięcia w więzieniu lub w twierdzy na czas nie krótszy od miesiący trzech.

Art. 52. Tej samej karze ulegną osoby, wymienione w art. 6, które po zarządzeniu mobilizacji nie uczynią zadość powołaniu do służby lub publicznemu wezwaniu do stawienia się w ciągu trzech dni po upływie oznaczonego terminu.

Art. 53. Winny samowolnego oddalenia się (art. 48, 49, 52) w zamiarze trwałego uchylecia się od ustawowego lub dobrowolnie przyjętego obowiązku wojskowego ulega karze za dezercję.

Art. 54. Za dezercję wymierzona będzie kara zamknięcia w więzieniu na czas od miesiący sześciu do lat trzech; przy pierwszym powtórzeniu — kara zamknięcia w więzieniu na czas nie krótszy od jednego roku; przy następnem powtórzeniu — kara ciężkiego więzienia do lat dziesięciu. W wypadkach mniejszej wagi wymierzona będzie kara zamknięcia w więzieniu na czas nie krótszy od miesiący trzech, w wypadkach powtórzenia — na czas nie krótszy od miesiący sześciu.

Usiłowanie ulega karze.

Art. 55. Za dezercję w polu wymierzona będzie kara zamknięcia w ciężkiem więzieniu do lat

dziesięciu lub w więzieniu, zastępującem dom poprawy. W razie powtórzenia, jeżeli poprzednią dezercję popełniono nie w polu, wymierzona będzie kara zamknięcia w ciężkiem więzieniu terminowem; jeżeli zaś poprzednią dezercję popełniono w polu — kara śmierci lub kara zamknięcia w bezterminowem ciężkiem więzieniu, albo ciężkie więzienie terminowe na czas nie krótszy od dziesięciu lat.

Art. 56. Jeśli dwie lub więcej osób zmówiło się i wspólnie dokonało dezercji, przedłużona będzie wymierzona kara zamknięcia w ciężkiem więzieniu lub w więzieniu, zastępującem dom poprawy, wedle art. 64 kodeksu karnego z 1903 r. W wypadkach mniejszej wagi (art. 54 zdanie 2) wymierzona będzie kara więzienia na czas nie krótszy od roku jednego.

W razie spełnienia przestępstwa w polu wymierzone będzie zamiast zamknięcia w więzieniu zamknięcie w ciężkiem więzieniu; przywódcom i podlegaczom — kara śmierci lub zamknięcie w ciężkiem więzieniu bezterminowem.

Art. 57. Dezercję ze stanowiska w obliczu nieprzyjaciela lub z oblężonej twierdzy karze się śmiercią.

Tej samej karze ulega zbieg, który przechodzi do nieprzyjaciela.

Art. 58. Obok więzienia za dezercję orzeka się degradację.

Art. 59. Jeżeli dezertter stawi się w przeciągu sześciu tygodni a w polu — w przeciągu tygodnia po dokonaniu dezercji, można zmniejszyć karę ciężkiego więzienia, więzienia, zastępującego dom poprawy, lub więzienia, która byłaby wymierzona, do polowy, a w miejsce kary śmierci wymierzyć zamknięcie w ciężkiem więzieniu bezterminowem lub w ciężkiem więzieniu terminowem.

Zarazem orzeka się degradację.

Art. 60. Przedawnienie ścigania karnego za dezercję rozpoczyna się z dniem, w którym dezertter byby dopełnił ustawowego lub dobrowolnie przyjętego obowiązku wojskowego, gdyby nie był spełnił przestępstwa.

Art. 61. Kto, otrzymawszy wiarygodną wiadomość o zamiarze dezercji w czasie, kiedy jej udaremnienie jest możliwe, zaniecha donieść o tem w porę swemu przełożonemu, ulega, jeżeli dezercji dokonano, karze więzienia lub twierdzy do miesiący sześciu lub aresztu wojskowego, a jeżeli dezercji dokonano w polu — karze zamknięcia w więzieniu lub w twierdzy do lat trzech.

Art. 62. Kto umyślnie nakłania drugiego do popełnienia dezercji lub umyślnie dezercję popiera, karany będzie, jeżeli dezercji dokonano, zamknięciem w więzieniu na czas od miesiący sześciu do lat trzech; w polu — zamknięciem w ciężkiem więzieniu na czas do lat dziesięciu lub zamknięciem w więzieniu, zastępującem dom poprawy.

Usiłowanie ulega karze.

Art. 63. Aresztowany, który się sam uwalnia, karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twier-

dzy na czas do miesiący sześciu lub aresztem wojskowym, jeżeli wyższa kara za dezercję nie ma zastosowania.

Art. 64. Oficer, osadzony w areszcie domowym, który samowolnie mieszkanie opuści, karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas do miesiący sześciu lub aresztem wojskowym; zarazem orzeka się wydalenie z korpusu oficerskiego.

Oficer, osadzony w areszcie domowym, który przyjmuje odwiedziny, karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas do miesiący sześciu lub aresztem wojskowym; w cięższych wypadkach orzeka się wydalenie z korpusu oficerskiego.

Część czwarta.

Samouszkodzenie i udanie ułomności.

Art. 65. Kto umyślnie przez samouszkodzenie się lub w inny sposób spowoduje sam lub przez drugiego swą niezdolność do spełniania ustawowego lub dobrowolnie przyjętego obowiązku wojskowego, karany będzie zamknięciem w więzieniu na czas nie krótszy od roku jednego; jednocześnie orzeka się degradację.

Usiłowanie ulega karze.

Art. 66. Tym samym karom pozbawienia wolności ulega ten, kto na żądanie pozbawia drugiego zdolności do spełniania ustawowego lub dobrowolnie przyjętego obowiązku wojskowego; jednocześnie można orzec degradację. Jeżeli przestępstwo spełniono po zarządzeniu mobilizacji, wymierzona będzie kara ciężkiego więzienia terminowego na czas do lat ośmiu.

Kto popełnia powyższe przestępstwo zawodo-wo lub w szerszym rozmiarze, karany będzie ciężkim więzieniem terminowym na czas do lat ośmiu; w razie popełnienia tegoż przestępstwa po zarządzeniu mobilizacji — ciężkim więzieniem terminowym, w cięższych wypadkach — karą śmierci.

Art. 67. Kto w zamiarze zupełnego lub częściowego uchylecia się od ustawowego lub dobrowolnie przyjętego obowiązku wojskowego użyje środka obliczonego na wprowadzenie w błąd, karany będzie zamknięciem w więzieniu.

Ten sam przepis karny stosuje się do uczestnika.

Część piąta.

Tchórzostwo.

Art. 68. Kto w potyczce ucieka z tchórzostwa i towarzyszy broni skłania słowami lub znakami do ucieczki, ulega karze śmierci.

Art. 69. Karany będzie ciężkim więzieniem terminowym do lat ośmiu, kto z tchórzostwa:

1) w czasie wymarszu do walki, w potyczce lub w odwołaniu skrycie pozostaje w tyle poza swą jednostką, chyłkiem się z niej wymyka lub ukrywa, rzuca do ucieczki, odrzuca lub porzuca swą broń lub

amunicję, albo czyni swego konia lub swoją broń niezdatnymi do użycia;

2) udaje rannego lub cierpiącego, albo przez umyślnie upicie się usiłuje uchylić się od walki lub od innej z niebezpieczeństwem dla niego połączonej czynności służbowej w obliczu nieprzyjaciela.

W wypadkach mniejszej wagi stosuje się więzienie na czas nie krótszy od roku i degradację.

Art. 70. Jeżeli w wypadkach, wskazanych w art. 69, skutkiem tchórzostwa powstała znaczna szkoda, wymierzone będzie zamknięcie w ciężkim więzieniu na czas nie krótszy od lat pięciu, jeżeli zaś spowodowano śmierć człowieka — na czas nie krótszy od lat dziesięciu albo bezterminowe ciężkie więzienie.

Art. 71. Kto w innych wypadkach, niewskazanych w art. 68 i 69, narusza wojskowy obowiązek służbowy z tchórzostwa, karany będzie zamknięciem w więzieniu na czas nie dłuższy od lat trzech.

Art. 72. Jeżeli sprawca w wypadkach, wskazanych w art. 69, 70 i 71, złożył po spełnieniu przestępstwa wybitne dowody odwagi, można orzec karę mniejszą od najniższej w kodeksie przewidzianej kary pozbawienia wolności, a w wypadkach, wskazanych w art. 69 i 71, można karania zupełnie zaniechać.

Część szósta.

Przestępstwa przeciwko obowiązkowi subordynacji wojskowej.

Art. 73. Kto w służbie lub w związku z czynnością służbową narusza cześć, należną przełożonemu, w szczególności głośno się uskarża lub naganie się sprzeciwia, karany będzie zamknięciem w areszcie wojskowym.

Jeżeli naruszenia czci dopuszczono się pod bronią lub wobec zebranych szeregowych, albo jeżeli ono przedstawia się jako groźba, wymierzony będzie areszt średni lub ścisły na czas nie krótszy od dni czternastu, albo zamknięcie w więzieniu lub w twierdzy na czas nie dłuższy od lat trzech.

Art. 74. Kto na pytanie w sprawach służbowych świadomie powie nieprawdę przełożonemu, karany będzie aresztem wojskowym.

Art. 75. Kto obraża przełożonego lub starszego w stopniu służbowym, karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas nie dłuższy od lat dwu lub aresztem wojskowym, a w razie obrazy w służbie lub w związku z czynnością służbową — zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas nie dłuższy od lat trzech lub aresztem wojskowym.

Jeżeli obrazę popełniono przez rozpowszechnianie pism, utworów lub wizerunków, wymierzona będzie kara zamknięcia w więzieniu lub w twierdzy.

W wypadku obrazy oszczerczej wymierzona będzie kara zamknięcia w więzieniu.

Art. 76. Nieposłuszeństwo, wynikające z nie wykonania, samowolnej zmiany lub przekroczenia

rozkazu w sprawach służbowych, karane będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas nie dłuższy od roku jednego lub aresztem wojskowym.

Art. 77. Jeżeli nieposłuszeństwo pociągnie za sobą znaczną szkodę, wymierzona będzie kara zamknięcia w więzieniu, zastępującem dom poprawy, lub w więzieniu lub w twierdzy, w polu — kara zamknięcia w więzieniu, zastępującem dom poprawy, na czas nie krótszy od lat trzech lub w ciężkiem więzieniu bezterminowem.

Jeżeli z nieposłuszeństwa wyniknie niebezpieczeństwo znacznej szkody, wymierzona będzie kara zamknięcia w więzieniu lub w twierdzy na czas do lat dwu lub areszt wojskowy, w polu — kara zamknięcia w więzieniu lub w twierdzy na czas do lat trzech.

Art. 78. Kto wyraźnie odmówi posłuszeństwa lub wyrazi swe nieposłuszeństwo przez słowa, gesty lub inne działania, kto wzywa przełożonego do wytłumaczenia się co do otrzymanego odeń rozkazu służbowego lub nagany, albo mimo powtórzenia rozkazu służbowego trwa w nieposłuszeństwie — karany będzie średnim lub ścisłym aresztem na czas nie krótszy od dni czternastu lub zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas nie dłuższy od lat trzech.

Art. 79. Jeżeli jeden z czynów, wskazanych w art. 78, spełniono wobec zebranych szeregowych pod bronią lub wbrew rozkazowi stawania pod broń, wymierzona będzie kara zamknięcia w więzieniu lub w twierdzy, w polu — na czas nie krótszy od jednego roku. W wypadkach mniejszej wagi, jeżeli czyn spełniono nie pod bronią i nie przeciw rozkazowi stawania pod broń, można karę zmniejszyć do dni czternastu aresztu średniego lub ścisłego.

Jeżeli jeden z czynów, wskazanych w cz. 1, spełniono w obliczu nieprzyjaciela wymierzona będzie kara zamknięcia w ciężkiem więzieniu terminowem lub w więzieniu, zastępującem dom poprawy. Jeżeli czyn polega na wyraźnej odmowie posłuszeństwa rozkazowi, wydanemu w obliczu nieprzyjaciela, lub jeżeli nieposłuszeństwo temu rozkazowi ujawni się słowami, gestami albo innemi działaniami, wymierzona będzie kara śmierci, albo zamknięcie w bezterminowem ciężkiem więzieniu, albo w więzieniu, zastępującem dom poprawy.

Art. 80. Kto cokolwiek przedsięwzię, aby zapomocą gwałtu lub groźby przeszkodzić przełożonemu w wykonaniu rozkazu służbowego albo zmusić go do podjęcia lub zaniechania czynności służbowej — karany będzie za taki opór zamknięciem w więzieniu, zastępującem dom poprawy, lub w więzieniu lub w twierdzy na czas nie krótszy od miesięcy sześciu; w wypadkach mniejszej wagi — zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas nie krótszy od miesięcy trzech, w polu — w więzieniu, zastępującem dom poprawy na czas nie krótszy od lat trzech, a w wypadkach mniejszej wagi — w więzieniu na czas nie krótszy od miesięcy sześciu.

Tę samą karę stosuje się, jeśli czyn spełniono względem szeregowych, wysłanych na rozkaz lub przyzwanych do pomocy przełożonemu.

Art. 81. Kto czynnie targnie się na przełożonego lub przedsięwzię czynny nań napad, karany będzie zamknięciem w więzieniu, zastępującem dom poprawy, lub w więzieniu lub w twierdzy na czas nie krótszy od lat trzech, w wypadkach mniejszej wagi — zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas nie krótszy od miesięcy sześciu. Jeżeli czynu dokonano pod bronią, w służbie lub wobec zebranych szeregowych, albo z bronią lub z innem niebezpiecznym narzędziem, wymierzone będzie ciężkie więzienie terminowe na czas nie dłuższy od lat ośmiu lub kara zamknięcia w więzieniu, zastępującem dom poprawy, na czas nie krótszy od lat trzech, w wypadkach mniejszej wagi — kara zamknięcia w więzieniu lub w twierdzy na czas nie krótszy od roku jednego.

Jeżeli czyn spełniono w polu, wymierzona będzie kara śmierci, w wypadkach mniejszej wagi lub w razie spełnienia czynu poza służbą — kara ciężkiego więzienia terminowego lub więzienia, zastępującego dom poprawy, lub kara twierdzy na czas nie krótszy od roku jednego.

Jeżeli czyn spowodował ciężkie uszkodzenie ciała lub śmierć przełożonego, to w wypadkach, wskazanych w części 1 zdanie 1, wymierzona będzie kara zamknięcia w ciężkiem więzieniu, w wypadkach zaś wskazanych w zdaniu 2, kara ciężkiego więzienia na czas nie krótszy od lat sześciu; w wypadkach mniejszej wagi — kara zamknięcia w więzieniu, zastępującem dom poprawy, lub w więzieniu lub w twierdzy na czas nie krótszy od roku jednego; w wypadkach wskazanych w części 2, wymierzona będzie kara śmierci, w wypadkach mniejszej wagi — zamknięcia w ciężkiem więzieniu bezterminowem lub w ciężkiem więzieniu terminowem na czas nie dłuższy od lat ośmiu, lub w więzieniu lub w twierdzy na czas nie krótszy od lat dwóch.

Obok więzienia i obok twierdzy orzeka się wydalenie z korpusu oficerskiego.

Art. 82. Jeżeli podwładny rozdrażniony tem, że przełożony obszedł się z nim wbrew przepisom lub przekroczył granice swej władzy służbowej, z miejsca dał się porwać do jednego z przestępstw, wskazanych w art. 73 — 81, wymierzona będzie kara zamknięcia w ciężkiem więzieniu terminowem, lub w więzieniu lub w twierdzy na czas nie krótszy od lat trzech, jeżeli ten czyn zagrożony jest karą śmierci lub bezterminowem ciężkiem więzieniem, jeżeli zaś przestępstwo zagrożone jest inną karą, będzie zastosowane złagodzenie kary wedle art. 53 kodeksu karnego z 1903 r.; co do oficerów można zaniechać wydalenia z korpusu oficerskiego.

Art. 83. Kto wzywa lub pobudza żołnierza do odmowy posłuszeństwa, do oporu lub do czynnego targnięcia się na przełożonego, ulega karze narówni z podlegaczem, jeśli wezwanie lub pobudzenie spowodowało przestępstwo lub tegoż karygodne usiłowanie.

Jeżeli wezwanie lub pobudzenie pozostało bez skutku, wymierzona będzie kara zamknięcia w więzieniu lub w twierdzy na czas nie dłuższy od lat dwóch lub kara aresztu wojskowego, w polu — kara aresztu średniego lub ścisłego, lub zamknięcia w wię-

zieniu lub w twierdzy. Kara nie może być jednak cięższą co do rodzaju i wymiaru od kary, przewidzianej za czyn, do którego spełnienia wzywano lub pobudzano.

Art. 84. Kto wzywa lub pobudza dwu lub więcej żołnierzy do wspólnej odmowy posłuszeństwa, wspólnego oporu lub wspólnego targnięcia się na przełożonego — karany będzie zamknięciem w ciężkim więzieniu na czas nie dłuższy od lat ośmiu lub w więzieniu, zastępującym dom poprawy, bez względu na to, czy skutek nastąpił.

Jeżeli czyn spowodował znaczną szkodę dla służby, wymierzona będzie kara zamknięcia w ciężkim więzieniu terminowem lub w więzieniu zastępującym dom poprawy, na czas nie krótszy od lat trzech, w polu — kara zamknięcia w bezterminowem ciężkim więzieniu lub w ciężkim więzieniu terminowem na czas nie krótszy od lat ośmiu.

Art. 85. Kto bez upoważnienia urządza zebrania żołnierzy dla narady nad sprawami lub instytucjami wojskowemi, albo zbiera podpisy w celu wspólnego przedstawienia lub zażalenia odnośnie do tychże spraw lub instytucyj — karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas nie dłuższy od lat trzech lub aresztem wojskowym; równocześnie orzec można wydalenie z korpusu oficerskiego.

Biorący udział w tem zebraniu, przedstawieniu lub zażaleniu — karani będą zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas nie dłuższy od miesiący sześciu lub aresztem wojskowym.

Art. 86. Kto stara się wywołać między towarzyszami broni niezadowolenie ze służby, karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas nie dłuższy od lat trzech lub aresztem wojskowym.

Jeżeli czyn spełniono przez rozpowszechnianie pism, utworów, wizerunków, albo w polu — wymierzona będzie kara aresztu średniego lub ścisłego na czas nie krótszy od dni czternastu, albo zamknięcie w więzieniu lub w twierdzy.

Art. 87. Jeżeli dwie lub więcej osób zmówi się do wspólnej odmowy posłuszeństwa, stawienia oporu lub targnięcia się na przełożonego, ulegną one karze za rokosz. Kara wymierzona będzie wedle przepisu odnoszącego się do czynu, którego spełnienia zmowa dotyczy i przedłużona będzie w sposób, wskazany w art. 64 kodeksu karnego z 1903 r.

Art. 88. Kto otrzyma wiarygodną wiadomość o rokoszu w czasie, gdy można jeszcze zapobiec zamierzonemu czynowi przestępnemu, i zaniecha donieść o tem w porę, będzie karany zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas nie dłuższy od lat trzech lub aresztem wojskowym.

Art. 89. Biorący udział w rokoszu nie ulegnie karze, jeżeli o nim wtedy doniesie, kiedy władza właściwa nie ma jeszcze skądinąd o nim wiadomości, i jeżeli to uczyni w taki sposób, że można zapobiec zamierzonemu czynowi.

Art. 90. Jeżeli dwie lub więcej osób skupia się w zbiegowisko i wspólnymi siłami przedsiębierze odmowę posłuszeństwa przełożonemu, opór lub targnięcie się na przełożonego, każdy uczestnik zbiegowiska karany będzie za rozruch wojskowy zamknięciem w ciężkim więzieniu terminowem, w polu — ciężkim więzieniem na czas nie krótszy od lat ośmiu.

Art. 91. Przywódcy i podlegacze rozruchu wojskowego ludzie biorący udział w rozruchu wojskowym, którzy się dopuszczają czynnego gwałtu na przełożonym, karani będą zamknięciem w ciężkim więzieniu terminowem na czas nie krótszy od lat pięciu lub w ciężkim więzieniu bezterminowem, a jeżeli rozruch popełniono w polu — karą śmierci.

Art. 92. Jeżeli rozruch wojskowy popełniono w obecności nieprzyjaciela, karani będą wszyscy współnicy przestępstwa karą śmierci, w wypadkach mniejszej wagi — karą zamknięcia w ciężkim więzieniu bezterminowem lub w ciężkim więzieniu terminowem.

Art. 93. Biorący udział w rozruchu wojskowym, którzy powrócą do posłuszeństwa zanim dojdzie do czynnego gwałtu na przełożonym, karani będą zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas nie dłuższy od lat dwóch, o ile nie są podlegaczami lub przywódcami rozruchu.

Jeśli w tym wypadku wszyscy, biorący udział w rozruchu wojskowym, powrócą do posłuszeństwa, to podlegacze i przywódcy ulegną karze więzienia lub twierdzy na czas nie krótszy od roku jednego.

Art. 94. Karze, przewidzianej dla podlegacza rozruchu wojskowego, ulega każdy, biorący w nim udział, kto:

- 1) osobiście wezwany przez przełożonego do posłuszeństwa odmówi go wyraźnie słowem lub czynem;
- 2) popiera rozruch zapomocą nadużycia sygnałów wojskowych lub hasel do rozruchu;
- 3) posiada najwyższy stopień służbowy wśród uczestniczących w rozruchu.

Art. 95. W wypadkach mniejszej wagi, wskazanych w art. 84, 90, 91 i 94, można zmniejszyć karę a mianowicie w wypadkach, wskazanych w art. 84 cz. 1 i art. 90, do sześciu miesięcy, w polu — do roku więzienia, w wypadkach, wskazanych w art. 84 cz. 2, 91 i 94, — do roku, w polu — do dwóch lat więzienia.

Art. 96. Kto narusza cześć należną warcie wojskowej, obraża ją, dopuszcza się wobec niej nieposłuszeństwa lub oporu, lub czynnie na nią się targnie, ulegnie karze takiej, jak za czyn, spełniony przeciw przełożonemu.

Za wartę wojskową w myśl kodeksu niniejszego uważa się żołnierzy, przeznaczonych rozkazem do służby wartowniczej lub wojskowej służby bezpieczeństwa, którzy tę służbę pełnią i których, jako pełniących tę służbę, można rozpoznać zewnątrz,

Art. 97. Kto wyzwie na pojedynek przełożonego lub starszego stopniem służbowym z powodów służbowych, karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas nie krótszy od roku jednego, w razie odbycia pojedynku — zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas nie krótszy od lat trzech. Jednocześnie orzeka się wydalenie z korpusu oficerskiego.

Tej samej karze ulegnie przełożony, który wyzwanie przyjmie lub do pojedynku stanie.

Art. 98. Osoby, wyliczone w art. 6, ulegają karom według przepisów niniejszej części także wtedy, gdy nie pozostają w służbie, jeśli spełnią przestępstwo, przewidziane w tejże części, w stosunku służbowym z przełożonym lub w mundurze wojskowym, albo jeżeli dopuszczają się nieposłuszeństwa lub oporu przeciw prawnie uzasadnionemu rozkazowi w sprawach służbowych.

Cz ę ś ć s i ó d m a.

Nadużycie władzy służbowej.

Art. 99. Kto nadużywa swej władzy służbowej w stosunku do podwładnego do rozkazów lub żądań, niepozostających w żadnym związku ze służbą, lub dla celów prywatnych, również kto żąda od podwładnego podarunków, pożyczka od niego bez uprzedniej wiedzy wspólnego przełożonego pieniądze lub przyjmuje podarunki, albo wogóle kto skłania podwładnego zapomocą swego stanowiska służbowego do zobowiązań dlań niekorzystnych lub mogących wywierać wpływ szkodliwy na wzajemny stosunek służbowy, karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas nie dłuższy od lat dwóch, w wypadkach mniejszej wagi — aresztem wojskowym.

W wypadkach cięższych, w szczególności w razie powtórzenia przestępstwa, można orzec wydalenie z korpusu oficerskiego lub degradację.

Art. 100. Kto przez nadużycie swej władzy służbowej lub swego stanowiska służbowego umyślnie skłonił podwładnego do spełnienia przestępstwa, karany będzie wedle przepisu, odnoszącego się do czynu, do którego nakłoniono i kara przedłużona będzie wedle art. 64 kodeksu karnego z 1903 r.

Art. 101. Kto przez nadużycie swej władzy służbowej lub swego stanowiska służbowego usiłuje skłonić podwładnego do spełnienia czynu, zagrożonego karą, karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas nie dłuższy od roku jednego lub aresztem wojskowym.

Art. 102. Przełożony, który groźbą niekorzystnych następstw lub innymi bezprawnymi środkami usiłuje powstrzymać jednego lub więcej podwładnych od wniesienia lub popierania zażalenia, udaremnia lub usiłuje udaremnąć zażalenie, wniesione doń przepisowo, a które jest on obowiązany dalej przedłożyć lub zbadać, karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy lub aresztem wojskowym; równocześnie orzec można wydalenie z korpusu oficerskiego lub degradację.

Art. 103. Kto umyślnie przekracza swój zakres prawa karania, w szczególności kto świadomie wymierza niezasłużone lub niedozwolone kary — karany będzie zamknięciem w więzieniu; równocześnie orzec można wydalenie z korpusu oficerskiego.

Art. 104. Kto z umysłu wywiera bezprawny wpływ na wymiar sprawiedliwości, karany będzie zamknięciem w więzieniu.

W wypadkach mniejszej wagi wymierzona będzie kara zamknięcia w twierdzy.

Art. 105. Kto bez upoważnienia podejmuje czynność, którą można podjąć tylko z mocy prawa rozkazywania lub karania, karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas do roku jednego lub aresztem wojskowym.

Art. 106. Kto obraża podwładnego lub się z nim niezgodnie z przepisami obchodzi, karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas do lat dwóch lub aresztem wojskowym.

W razie obrazy oszczerczej wymierzona będzie kara zamknięcia w więzieniu.

Art. 107. Kto z umysłu podwładnego trąca, bije lub mu w inny sposób wyrządza na ciele krzywdę albo na zdrowiu szkodę, karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy do lat trzech; w wypadkach mniejszej wagi można zmniejszyć karę do tygodnia aresztu wojskowego.

Również można, a w razie ponownego powtórzenia czynu, należy orzec obok więzienia lub twierdzy wydalenie z korpusu oficerskiego lub degradację.

Art. 108. Jeżeli wskutek czynu nastąpiło bardzo ciężkie lub ciężkie uszkodzenie ciała podwładnego, wymierzona będzie kara zamknięcia w ciężkim więzieniu terminowem na czas nie dłuższy od lat pięciu; w wypadkach mniejszej wagi — zamknięcie w więzieniu lub w twierdzy na czas nie krótszy od miesiąca sześciu.

Jeżeli bardzo ciężkie lub ciężkie uszkodzenie ciała zamierzono i ono nastąpiło, wymierzona będzie kara zamknięcia w ciężkim więzieniu na czas nie dłuższy od lat dziesięciu.

Jeżeli z uszkodzenia ciała wynika śmierć podwładnego, wymierzona będzie kara zamknięcia w ciężkim więzieniu terminowem, w wypadkach mniejszej wagi — w więzieniu lub w twierdzy na czas nie krótszy od roku jednego.

Art. 109. Warta wojskowa, która spełni jedno z przestępstw wojskowych, wskazanych w art. 99 — 101, 103 — 108, ulega karze takiej, jakiejby uległ przełożony za spełnienie tego czynu. Jeżeli czyn ten spełniono względem osoby, która poza stosunkiem służbowym warty jest jej przełożonym, stosuje się przedłużenie kary wedle art. 64 kodeksu karnego z 1903 r.

Art. 110. Osoby, wyliczone w art. 6, karane będą według przepisów niniejszej części także wtedy, gdy nie pozostają w służbie, jeżeli spełnią w sto-

sunku służbowym z podwładnymi lub w mundurze wojskowym jedno z przestępstw, wymienionych w tej części.

Część ósma.

Przestępstwa, spełnione w polu na osobach lub mieniu.

Art. 111. Kto się w polu samowolnie oddala z jednostki w celu brania zdobyczy lub samowolnie jako zdobywcza zabiera rzeczy, które podlegają prawu zdobyczy, karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas do lat trzech lub aresztem wojskowym; równocześnie orzec można degradację.

Tej samej karze ulega ten, kto bezprawnie przywłaszcza sobie zdobycz, którą prawnie osiągnął, a do oddania której jest obowiązany.

Art. 112. Dopuszcza się plądrowania, kto w polu, korzystając z popłochu wojennego lub nadużywając swej przewagi wojskowej:

1) zabiera jawnie lub wymusza w zamiarze bezprawnego przywłaszczenia sobie rzeczy, należące do miejscowej ludności;

2) bez upoważnienia nakłada kontrybucję wojenną lub przymusowe dostawy albo przekracza miarę rekwizycyj, jemu poruczonych, o ile to czyni dla swej korzyści.

Art. 113. Nie uważa się za plądrowanie, jeżeli przywłaszczenie obejmuje tylko środki żywnościowe i lecznicze, przedmioty, służące do ubrania, środki opałowe, furazowe lub transportowe i jeżeli ono odpowiada istniejącej potrzebie.

Art. 114. Winny plądrowania karany będzie zamknięciem w więzieniu i degradacją.

Art. 115. Kto złośliwie lub swawolnie spustoszy lub zniszczy cudze rzeczy w polu, karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas do lat dwóch lub aresztem wojskowym, w cięższych wypadkach — tak samo, jak za plądrowanie.

Art. 116. Jeżeli plądrowanie lub czyn równie karalny spełniono zapomocą gwałtu na osobie, wymierzona będzie kara zamknięcia w ciężkim więzieniu na czas do lat dziesięciu. Jeżeli przez gwałt spowodowano ciężkie uszkodzenie ciała, wymierzona będzie kara zamknięcia w ciężkim więzieniu na czas nie krótszy od lat dziesięciu; jeżeli zaś spowodowano śmierć człowieka — kara śmierci, a w wypadkach mniejszej wagi — ciężkie więzienie bezterminowe.

Tak samo karze się przywódców, jeżeli przestępstwo spełniło dwie lub więcej osób. Wspólnicy takiego przestępstwa, którzy sami nie dopuścili się gwałtu na osobie, karani będą zamknięciem w więzieniu, zastępującem dom poprawy; równocześnie orzeka się degradację.

Art. 117. Kto w polu w zamiarze bezprawnego przywłaszczenia sobie zabierze jakikolwiek przedmiot członkowi wojsk polskich lub sprzymierzonych, pozostałemu na placu boju, albo odbierze lub wymusi jakikolwiek przedmiot od chorego lub

rannego na placu boju, w marszu, w czasie transportu lub w szpitalu, albo od jeńca wojennego, powierzonego jego straży — karany będzie zamknięciem w ciężkim więzieniu na czas do lat dziesięciu, w wypadkach mniejszej wagi — zamknięciem w więzieniu i degradacją.

Art. 118. Kto w polu, jako maruder, ludność miejscową uciska, karany będzie zamknięciem w więzieniu na czas nie krótszy od miesiąca sześciu.

Jeżeli czyn spełniło dwie lub więcej osób, które się zmówiły w celu ciągłego uciskania ludności miejscowej, lub jeśli czyn nosi cechy plądrowania albo przestępstwa równie surowo karanego, wówczas będzie karany każdy z biorących w niem udział, zamknięciem w ciężkim więzieniu terminowem na czas do lat dziesięciu.

Art. 119. Jeśli jedno z przestępstw, określonych w art. 112 — 115 i 118, spełniono względem obywatela polskiego lub obywatela państwa sprzymierzonego, kara będzie przedłużona wedle art. 64 kodeksu karnego z 1903 r., o ile kodeks ten nie przewiduje cięższej kary.

Część dziewiąta.

Inne przestępstwa przeciw własności.

Art. 120. Kto umyślnie i bezprawnie uszkodzi, niszczy lub porzuca służbowy przedmiot, karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas do lat dwóch lub aresztem wojskowym; w wypadkach szczególnie ciężkich orzec można degradację.

Art. 121. Kto podczas służby lub z naruszeniem wojskowego stosunku służbowego dopuści się kradzieży albo przywłaszczenia przedmiotów dostępnych albo powierzonych mu z powodu służby lub swego stosunku służbowego, albo kto wśród tych warunków dopuści się oszustwa, karany będzie aresztem średnim lub ścisłym na czas nie krótszy od dni czternastu albo zamknięciem w więzieniu.

Taka sama kara spotka tego, kto popełni kradzież, sprzeniewierzenie lub oszustwo względem przełożonego lub towarzyszy broni, względem dającego kwaterę lub osoby, należące do jego domowników.

Jeżeli czyn z mocy kodeksu karnego z 1903 r. jest zbrodnią lub występkiem zagrożonym więzieniem, zastępującem dom poprawy, wymierzona będzie kara, przewidziana w tymże kodeksie.

Część dziesiąta.

Naruszenie obowiązków służbowych przy spełnianiu poszczególnych czynności służbowych.

Art. 122. Kto umyślnie wystawia nieprawdziwe poświadczenie służbowe lub zdaje niezgodne z prawdą raporty, meldunki albo sprawozdania służbowe, lub je świadomie dalej przedkłada, karany będzie więzieniem na czas od miesiąca sześciu do lat trzech i degradacją. W wypadkach mniejszej wagi wymierzony będzie areszt średni lub ścisły albo

więzienie lub twierdza na czas nie dłuższy od miesięcy sześciu.

Art. 123. Kto za czyn, stanowiący naruszenie obowiązku służbowego, przyjmie, żąda lub pozwala sobie przyrzec podarunek lub inne korzyści, karany będzie za łapownictwo zamknięciem w ciężkim więzieniu do lat pięciu. W wypadkach mniejszej wagi wymierzona będzie kara zamknięcia w więzieniu lub w twierdzy na czas nie dłuższy od lat trzech lub areszt wojskowy.

Równocześnie można orzec degradację.

Art. 124. Kto jako dowódca warty wojskowej lub jednostki, przeznaczonej do wykonania pewnego zlecenia, albo jako rozprawczający lub wartownik, z własnej winy stanie się niezdolnym do spełnienia służby lub samowolnie stanowisko lub posterunek opuści, albo wogóle postępuje wbrew danym mu przepisom o tej służbie, karany będzie średnim lub ścisłym aresztem na czas nie krótszy od dni czternaśtu, w polu — na czas nie krótszy od tygodni trzech, albo zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy do lat dwóch.

W razie wyrządzenia szkody przez naruszenie obowiązku, wymierzona będzie kara zamknięcia w więzieniu lub w twierdzy na czas do lat trzech, w polu — kara zamknięcia w więzieniu lub w twierdzy na czas nie krótszy od miesięcy sześciu; jeśli tego przestępstwa dopuszczono się w obecności nieprzyjaciela, wymierzona będzie kara śmierci, w wypadkach mniejszej wagi — kara zamknięcia w więzieniu, zastępującem dom poprawy, lub w ciężkim więzieniu terminowem.

Jeżeli naruszenie obowiązku w polu pociągnęło za sobą niebezpieczeństwo znacznej szkody, wymierzona będzie kara zamknięcia w więzieniu lub w twierdzy na czas nie krótszy od miesięcy trzech, a jeżeli naruszenia obowiązku dopuszczono się w obecności nieprzyjaciela — kara zamknięcia w więzieniu lub w twierdzy na czas nie krótszy od roku.

Art. 125. Kto przez niedbalstwo w pełnieniu swej służby spowoduje znaczne uszkodzenie okrętu lub samolotu lub ich przynależności, karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas do lat dwóch lub aresztem wojskowym; w wypadkach cięższych można orzec jednocześnie wydalenie z korpusu oficerskiego.

Art. 126. Kto jako dowódca warty wojskowej lub jednostki, przeznaczonej do wykonania pewnego zlecenia, albo jako wartownik, świadomie dopuści do spełnienia przestępstwa, któremu mógł i był służbowo obowiązany przeszkodzić, ulegnie takiej karze, jak gdyby sam spełnił przestępstwo.

Art. 127. Kto umyślnie pozwala uciec aresztowanemu, powierzonemu jego dozorowi, konwojowi lub straży, albo z umysłu uwolnienie tegoż uskuteczni lub je wesprze, również kto umyślnie nie dokona aresztowania, nakazanego mu przez przełożonego lub należącego do jego obowiązku służbowego, karany będzie średnim lub ścisłym aresztem na czas

nie krótszy od dni czternaśtu albo zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy.

Jeżeli ucieczkę aresztowanego udowodniono lub ułatwiono tylko przez niedbalstwo albo jeżeli aresztowanie nie doszło do skutku tylko z powodu niedbalstwa, wymierzona będzie kara zamknięcia w więzieniu lub w twierdzy na czas do miesięcy sześciu lub kara aresztu wojskowego.

Art. 128. Żołnierz, który przy załatwianiu poruczonych mu spraw zarządu wojska lub marynarki wojennej spełni czyn, stanowiący w myśl kodeksu karnego z 1903 r. przestępstwo na służbie państwowej i społecznej, ulegnie karze, w tymże kodeksie przewidzianej.

Część jedenasta.

Inne przestępstwa przeciw porządkowi wojskowemu.

Art. 129. Kto bez pozwolenia opuści wartę lub swe miejsce przy jednostce, przeznaczonej do wykonania pewnego zlecenia, albo podczas marszu, karany będzie aresztem wojskowym; w polu wymierzony będzie areszt średni lub ścisły albo kara zamknięcia w więzieniu lub w twierdzy na czas do miesięcy sześciu.

Art. 130. Kto z własnej winy zaniedba dozoru nad swymi podwładnymi, do którego jest obowiązany, albo kto umyślnie zaniecha obowiązkowego doniesienia lub ścigania przestępstw swych podwładnych, karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas do miesięcy sześciu lub aresztem wojskowym; co do oficerów można równocześnie orzec wydalenie z korpusu oficerskiego.

Art. 131. Kto przez nieostrożne obchodzenie się z bronią lub amunicją uszkodzi człowieka na ciele, karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas do lat trzech lub aresztem wojskowym; w razie spowodowania śmierci człowieka — zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy.

Art. 132. Kto bezprawnie użyje broni, przeznaczonych do służby, lub wezwie podwładnego do bezprawnego użycia takiej broni, karany będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas do roku, o ile nie ma zastosowania wyższa kara.

Art. 133. Kto ożeni się bez wymaganego zezwolenia służbowego, karany będzie zamknięciem w twierdzy na czas do miesięcy trzech; jednocześnie orzec można wydalenie z korpusu oficerskiego.

Brak zezwolenia służbowego nie wpływa na ważność zawartego małżeństwa.

Art. 134. Kto w służbie lub po wyznaczeniu do służby, wskutek upicia się, stanie się niezdolnym do spełnienia swych obowiązków służbowych, karany będzie aresztem średnim lub ścisłym albo zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas do roku jednego; jednocześnie orzec można wydalenie z korpusu oficerskiego.

Art. 135. Kto w złej wierze wniesie zażalenie, oparte na nieprawdziwych twierdzeniach, kara-

ny będzie zamknięciem w więzieniu lub w twierdzy na czas do roku jednego lub aresztem wojskowym.

Kto ponownie i lekkomyślnie wnosi zażalenie, oparte na nieprawdziwych twierdzeniach, lub wniesie zażalenie z pominięciem przepisanej drogi służbowej, karany będzie aresztem wojskowym.

Część dwunasta.

Przestępstwa jeńców wojennych.

Art. 136. Do przestępstw jeńców wojennych stosuje się odpowiednio przepisy niniejszego kodeksu w miarę ich stopnia wojskowego.

Art. 137. Jeniec wojenny, który ucieka, łamiąc słowo honoru, lub po uwolnieniu na słowo honoru łamie je, karany będzie śmiercią.

Tej samej karze ulega ten, kto po uwolnieniu z niewoli pod pewnymi warunkami przed końcem wojny — tych warunków nie dotrzyma.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE.

Art. 138. Aż do czasu ogłoszenia ustawy o wykonywaniu kar pozbawienia wolności w wojsku i ustawy o więziennictwie w wojsku obowiązują w sprawie wykonywania kary aresztu wojskowego i przedterminowego zwolnienia następujące przepisy.

Art. 139. Areszt domowy odbywa oficer w swoim mieszkaniu, areszt kajutowy — na okręcie w swej kajucie. Podczas odbywania tego aresztu nie wolno oficerowi opuszczać mieszkania (kajuty), ani przyjmować odwiedzin. Obostrzony areszt domowy i obostrzony areszt kajutowy wykonywany bywa w osobnym pokoju względnie kajucie, przeznaczonej na areszt oficerski.

Art. 140. Areszt lekki, średni i ścisły odbywa się w odosobnieniu.

Art. 141. Areszt średni wykonywany bywa w ten sposób, że skazany otrzymuje twarde łóżko oraz chleb i wodę, jako pożywienie; obostrzenia te odpadają czwartego, ósmego i dwunastego dnia, następnie zaś każdego trzeciego dnia.

Art. 142. Areszt ścisły wykonywany bywa w ciemnicy, w tych samych poza tem warunkach, co areszt średni. Obostrzenia odpadają czwartego i ósmego dnia, następnie zaś co trzeci dzień.

Art. 143. Jeżeli stan zdrowia skazanego nie pozwala na odbycie kary średniego lub ścisłego aresztu, stosuje się łagodniejszy rodzaj aresztu wojskowego.

Art. 144. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej określi, o ile wykonywanie kar aresztu musi ulec zmianie, jeżeli kary te mają być wykonywane w czasie wojny, na okrętach lub innych statkach marynarki wojennej, pełniących służbę.

Art. 145. Kary pozbawienia wolności, orzeczone co do wojskowych przed lub po wstąpieniu do służby, wykonywują władze wojskowe.

W razie skazania na karę wydalenia z wojska, marynarki wojennej lub wydalenia z korpusu oficerskiego i w razie rozwiązania wojskowego stosunku służbowego z innego powodu, wykonanie kary przechodzi na władze cywilne.

Art. 146. Kara śmierci wykonywana bywa przez rozstrzelanie także wówczas, gdy wymierzona została za przestępstwa pospolite, jeśli wyrok wydany został w postępowaniu przed sądami wojskowymi.

Kara śmierci przez rozstrzelanie, orzeczona przez sąd wojskowy, wykonywana bywa przez wojsko.

Art. 147. Władza, decydująca o zwolnieniu przedterminowym, może nakazać zwolnionemu, aby zawiadamiał natychmiast o każdej zmianie swego miejsca pobytu.

Art. 148. Karę uważa się za odbytą, skoro od chwili wypuszczenia skazanego na wolność upłynął termin tak długi, jak część kary, której skazany nie odbył, lecz co najmniej roczny, a przy bezterminowym pozbawieniu wolności — dziesięcioletni i w tym okresie zwolnienia nie odwołano.

Zwolnienie przedterminowe może być każdej chwili odwołane, gdy przedterminowo zwolniony źle się prowadzi lub nie spełnia zobowiązań, włożonych na niego przy przedterminowym zwolnieniu.

W razie odwołania czasu, który upłynął od przedterminowego zwolnienia aż do ponownego rozpoczęcia kary, nie zalicza się na poczet orzeczonej kary.

Art. 149. Przedterminowe zwolnienie zarządza i odwołuje Minister Spraw Wojskowych. Powyższe uprawnienie może Minister Spraw Wojskowych przekazywać w całości lub w części właściwym dowódcom, którzy decyzję w tych sprawach wydają po wysłuchaniu wniosku prokuratora wojskowego.

Gdy właściwy dowódca nie zgadza się z wnioskiem prokuratora, ma zastosowanie ustęp czwarty art. 101 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 368).

Przed zarządzeniem przedterminowego zwolnienia należy wysłuchać opinii zarządu więzienia.

Decyzja nie ulega zaskarżeniu.

W razie odmowy zwolnienia skazany może zgłosić ponowną prośbę nie wcześniej, niż po upływie sześciu miesięcy od daty zgłoszenia poprzedniej prośby.

Art. 150. Władza bezpieczeństwa lub władza wojskowa może z ważnych względów dobra publicznego zarządzić tymczasowe zatrzymanie przedterminowo zwolnionego, ma jednak obowiązek natychmiast postawić wniosek o odwołanie zwolnienia przedterminowego.

Odwołanie uważa się w tym wypadku za dokonane w dniu zatrzymania.

Art. 151. Kara pozbawienia wolności, o ile czas jej trwania nie przenosi trzech tygodni, zalicza się tylko na poczet czynnej służby w wojsku lub w marynarce wojennej.

ZMIANY W USTAWIE WOJSKOWEGO POSTĘPOWANIA KARNEGO.

Art. 152. W ustawie postępowania karnego dla wspólnej siły zbrojnej z dnia 5 lipca 1912 r., zastosowanej w wojskowym sądownictwie polskim rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 368):

1) uchyla się moc obowiązującą § 309 w brzmieniu, nadanem mu przez art. 165 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 368), oraz § 311;

2) skreśla się w § 1 po wyrazie „zbrodnie” spójnik „i” i zastępuje się go przecinkiem, a po wyrazie „występki” — wyraz „przekroczenia” i zastępuje się go wyrazem „wykroczenia”;

3) § 2 otrzymuje brzmienie następujące:
„Z pominięciem postępowania sądowego może nastąpić ukaranie w drodze dyscyplinarnej wedle obowiązujących przepisów dyscyplinarnych w wypadkach mniejszej wagi:

I. za występki wojskowe, przewidziane:

1) w art. 48, 63, 73 cz. 1, 74, 75 cz. 1, 76, 77, 78, 105, 106 cz. 1, 120, 124 cz. 1, 127 cz. 2, 129, 134;

2) w art. 131, w razie lekkiego uszkodzenia ciała;

3) w art. 133, o ile winnym jest szeregowy;

4) w art. 99, o ile przestępstwo polega na pożyczeniu pieniędzy lub przyjęciu podarunku bez uprzedniej wiedzy wspólnego przełożonego;

5) w art. 121 cz. 1 i 2 za kradzież, przywłaszczenie lub oszustwo, jeżeli przestępstwo zostało spełnione przez szeregowego, wartość mienia skradzionego, przywłaszczonego lub nabytego przez oszukanie, lub korzyści przez oszukanie osiągniętej, nie przenosi 50 złotych, a sprawca nie był jeszcze za kradzież, przywłaszczenie lub oszustwo dyscyplinarne ukarany lub przez sąd prawomocnie skazany;

II. za wykroczenia z kodeksu karnego z 1903 r., wyjąwszy wypadki, w których przewidziane są kary dodatkowe;

III. za występki kradzieży, przywłaszczenia i oszustwa, przewidziane w kodeksie karnym z 1903 r. w art. 573, 574 cz. 1 i 3, 581 cz. 1, 2 i 4, 591 cz. 1 i 3, jeżeli przestępstwo zostało spełnione w warunkach, określonych w ust. 5 cz. 1 powyższego artykułu.

W sprawach o przestępstwa ścigane jedynie na żądanie oskarżyciela prywatnego (§ 104 ust. 2), ukaranie dyscyplinarne, wykluczające możliwość ścigania karno - sądowego, dopuszczalne jest tylko za zgodą oskarżyciela prywatnego.

Jeżeli za czyn karygodny nastąpiło ukaranie w drodze dyscyplinarnej mimo, że nie zachodziły warunki ustępów poprzedzających, należy wdrożyć dodatkowe postępowanie sądowe, o ile karygodność czynu nie zgasła jeszcze.

Jeżeli z powodu czynu takiego przyjdzie do skazania na czasową karę pozbawienia wolności, należy wliczyć karę dyscyplinarną, wykonaną z powodu tego samego czynu.

Jeżeli czyny karygodne, które można ukarać w drodze dyscyplinarnej, schodzą się z czynami karygodnymi, których ukaranie w drodze dyscyplinar-

nej jest wykluczone, wówczas należy objąć je postępowaniem karnem sądowym, o ile nie zarządzono ich wyłączenia”.

Art. 153. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 368) zmienia się brzmienie następujących przepisów:

I. art. 2 otrzymuje brzmienie następujące:

„Właściwości sądów wojskowych za przestępstwa, przewidziane w kodeksie karnym wojskowym i za przestępstwa, przewidziane w kodeksie karnym z 1903 r., podlegają:

1) osoby wojskowe, będące w czynnej służbie wojskowej;

2) oficerowie i podoficerowie zawodowi w stanie nieczynnym;

3) inwalidzi wojskowi, umieszczeni w zakładach wojskowych, dla nich przeznaczonych;

4) osoby, należące do załogi okrętu, znajdującego się w służbie lub wzięte w charakterze służbowym na pokład takiego okrętu;

5) osoby, które przebywają przy jednostce zmobilizowanej lub będącej poza granicami Rzeczypospolitej na mocy jakiegokolwiek stosunku służbowego lub umownego, albo wogóle przy takiej jednostce znajdują się lub jej towarzyszą;

6) osoby, należące do załogi lub wzięte w charakterze służbowym na pokład statku, wcielonego czasowo do marynarki wojennej w razie mobilizacji lub wojny;

7) jeńcy wojenni, pozostający pod nadzorem wojskowym;

8) inne osoby z mocy specjalnych przepisów ustawowych”.

II. art. 3 otrzymuje brzmienie następujące:

„Właściwości sądów wojskowych podlegają również:

1) powołani do służby wojskowej za nieusłuchanie rozkazu, powołującego do tej służby, lub za inne cięższe przestępstwa, popełnione przez nieusłuchanie takiego rozkazu;

2) oficerowie i podoficerowie w stanie spoczynku za przestępstwa, przewidziane w art. 52, 98 i 110 kodeksu karnego wojskowego;

3) osoby, uznane za zdolne do służby wojskowej, ochotnicy, nadkontyngentowi, zwolnieni do rezerwy, tudzież obowiązani do pospolitego ruszenia — w czasie, gdy nie pełnią czynnej służby wojskowej, — za przestępstwa, przewidziane w art. 52, 98 i 110 kodeksu karnego wojskowego.”

III. art. 12 otrzymuje brzmienie następujące:

„Rozpoznaniu sądów rejonowych ulegają sprawy szeregowych:

1) o występki wojskowe:

a) zagrożone karą pozbawienia wolności na czas do jednego roku, niezależnie od kar dodatkowych;

b) zagrożone karą pozbawienia wolności na czas do lat trzech, o ile ze względu na przeważające okoliczności łagodzące nie należy oczekiwać surowszej kary, niż kary pozbawienia wolności do jednego roku, niezależnie od kar dodatkowych;

c) przewidziane w art. 121 cz. 1 i 2 kodeksu karnego wojskowego, o ile ze względu na przeważające okoliczności łagodzące nie należy oczekiwać kary surowszej, niż pozbawienie wolności na czas do roku jednego, niezależnie od kar dodatkowych;

2) o przestępstwa, przewidziane w kodeksie karnym z 1903 r.:

a) o wykroczenia;

b) o występki, zagrożone karą niesurowszą, niż pozbawienie wolności na czas do roku jednego, choćby w połączeniu z grzywną lub karami dodatkowymi;

c) o inne występki, zagrożone pozbawieniem wolności, o ile ze względu na przeważające okoliczności łagodzące nie należy oczekiwać surowszej kary, niż pozbawienie wolności do jednego roku, choćby w połączeniu z grzywną lub karami dodatkowymi.

Sprawy, wymienione w punkcie 1 c), mogą być przekazywane sądom rejonowym wyłącznie na wniosek prokuratora przy wojskowym sądzie okręgowym, o ile właściwy dowódca (art. 101) dla wojskowego sądu okręgowego na to się zgadza".

IV. art. 59 otrzymuje brzmienie następujące:

„Postępowanie doraźne przeciw osobom, podlegającym sądownictwu wojskowemu, jest dopuszczalne tylko co do przestępstw, popełnionych po poprzednim ogłoszeniu zarządzenia o poddaniu ich sądom doraźnym.

Postępowanie doraźne może być zarządzone z powodu przestępstw, przewidzianych w art. 53, 62, 68 — 72, 80, 81, 87, 90, 91, 94 i 112 kodeksu karnego wojskowego”.

V. art. 60 ust. 1 otrzymuje brzmienie następujące:

„Postępowanie doraźne przeciw osobom, podlegającym sądownictwu wojskowemu, może być zastosowane tylko po poprzednim jego ogłoszeniu co do przestępstw, popełnionych po tem ogłoszeniu, także z powodu przestępstw następujących:

1) przeciw osobom wojskowym z powodu przestępstw:

a) przewidzianych w art. 99, 108, 123, 222, 279 cz. 1 ust. 2 i 3 o ile idzie o bandy, utworzone w celu kradzieży, rozbojów i wymuszeń, 453 — 456, 556 i 557 o ile w obu tych wypadkach uszkodzenie dotyczy urzędnika, oddanego do użytku publicznego lub rządowego, 558, 562 — 564, 584, 589 i 590 cz. 2 ust. 3 i 4 kodeksu karnego z 1903 r.;

b) przewidzianych w art. 1 § 1 — 5, art. 3 § 1, art. 4, art. 5, art. 6 § 2 i 3, art. 7 i art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o karach za szpiegostwo i niektóre inne przestępstwa przeciw Państwu (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 160);

c) nieuprawnionego werbunku, przewidzianego w art. 94 ustawy o powszechnej służbie wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 609);

2) przeciw osobom cywilnym, podlegającym właściwości sądów wojskowych w myśl art. 4 niniejszego rozporządzenia z powodu przestępstw:

a) przewidzianych w przepisach, obowiązujących w sądownictwie powszechnem o postępowaniu doraźnem;

b) nieuprawnionego werbunku, przewidzianego w art. 94 ustawy o powszechnej służbie wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 609) oraz podżegania do dezercji, przewidzianego w art. 96 tejże ustawy”.

VI. art. 65 ust. 1 otrzymuje brzmienie następujące:

„Komplet orzekający sądu w postępowaniu doraźnem tworzy się według postanowień art. 70—72 niniejszego rozporządzenia w brzmieniu, nadanem im rozporządzeniem Rady Obrony Państwa z dnia 4 września 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 596)”

VII. art. 75 otrzymuje brzmienie następujące:

„Naczelnny Wódz może poddać osoby, które nie podlegają w innych wypadkach sądownictwu karnemu wojskowemu, a będą przytrzymane w kraju nieprzyjacielskim na obszarze, zajętem przez wojska (dowództwa) zmobilizowane lub przez ich sprzymierzeńców, pod sądownictwo karne wojskowe:

1) za przestępstwa, popełnione na tym obszarze;

2) bez względu na miejsce popełnienia czynu za przestępstwa, przewidziane w art. 4 niniejszego rozporządzenia”.

VIII. w końcu ust. 1 art. 76 kropka zostaje zamieniona na przecinek, po którym dodaje się następujące słowa: „szpiegostwa na rzecz państwa obcego lub nieprzyjaciela oraz nieuprawnionego werbunku”.

Art. 154. Uchyla się moc obowiązującą art. 45 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 roku (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 368).

Do czasu wejścia w życie jednolitego kodeksu karnego powszechnego w wypadkach, przewidzianych w art. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 368), właściwość sądów wojskowych nie ustaje, a przekazanie sprawy sądowi powszechnemu nie jest dopuszczalne, jeśliby sprawa miała przejść do sądu powszechnego na obszarze mocy obowiązującej ustawy karnej z 1852 r. lub kodeksu karnego z 1871 r.

Art. 155. Uchyla się moc obowiązującą rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 30 lipca 1920 r. w przedmiocie wojskowego sądownictwa doraźnego (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 479).

Art. 156. Uchyla się moc obowiązującą rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 18 sierpnia 1920 r. w przedmiocie obostrzenia kar za przestępstwa osób wojskowych, wynikające ze stosunku służbowego (Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 543).

Art. 157. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych,

Art. 158. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 1928 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Stawoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meyszłowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Dr. Dobrucki

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*